

طرح قانون اصول محاکمات جزائی

قابل اعمال است باید رعایت شود مگر آنکه قانون طور دیگر مقرر کرده باشد.

هم چنین حکم ماده ۲۷۷ در دادرسی رعایت می شود.

ماده ۴۲۲ - قرائت محتویات پرونده بازجوئی در دادگاه جائز است.

ماده ۲۲۳ - قرائت برکهای مربوطه بدعوی جزائی دیگر که بصورت حکم قطعی منتهی شده باشد یا دادرسی حقوقی که منتهی بصورت حکمی شده که اعتبار امور اثبات شده پیدا کرده در هر موقعی رئیس دادگاه مناسب و مفید بداند جائز است.

ماده ۴۲۴ - دادرسان و نماینده دادرسی و اطراف خصوصی و مدافعین میتوانند در انتهای دادرسی بتوسط رئیس دادگاه پرسشهایی از متهم و کسیکه حقوقاً مسئول است و مدعی خصوصی و گواه و کارشناس و رأیزن فنی بنمایند و رد و قبول تقاضای پرسش با رئیس دادگاه است.

ماده ۴۲۵ - وقتیکه رسیدگی بدلائل خاتمه یافت مدعی خصوصی تقاضاهای خود را نموده و می تواند در اطراف آن توضیحات لازم بدهد پس از آن نماینده دادرسی بیان ادعا نموده و نسبت بجزه و مجازات متهم اظهار عقیده میکند پس از آن مدافعین متهم و کسیکه حقوقاً مسئول است مدافعه می نمایند.

مدافع هر طرفی یکمرتبه میتواند سخن بگوید مگر مدافع متهم که حق دارد بیاسجی که باظهارات او داده شده پاسخ دهد - اگر متهم دو مدافع داشته باشد هر دو میتوانند نطق کنند بشرط آنکه هر کدام قسمتی از مدافعه را

ماده ۴۱۸ - هر گاه تصور شود یکی از گواهان موقعیکه از او بازجوئی میشود در حضور متهم حقیقت را نخواهد گفت دادگاه میتواند دستور دهد متهم را تا وقتیکه بازجوئی حریبان دارد از اطاق دادرسی خارج کنند ولی رئیس دادگاه موظف است بدحض اینکه مجدداً اجازه ورود بمتهم داده شد خلاصه اظهارات و اقدامات دیگری را که در غیاب او بعمل آمده باو اطلاع دهد.

همچنین هر گاه از اجازت عدم رعایت انتظامات امر داده باشد متهم را موقتاً از اطاق دادرسی خارج کنند باید برطبق دستور فوق رفتار شود.

ماده ۴۱۹ - رئیس دادگاه میتواند گواه و کارشناس و رأیزن فنی را پس از استماع اظهارات آنها و اظهارات نماینده دادرسی و اطراف خصوصی اجازه خروج دهد با قید اینکه در صورت لزوم مجدداً دعوت خواهند شد و می تواند گواه را از ماندن در جلسه دادرسی منع کند و یا امر کند که در اطاق دیگری تا صدور امر مجدد توقف نماید.

ماده ۴۲۰ - مدارک و آلات بزه و اشیاء حاصله از آن و هر چیز دیگریکه میتواند مثبت بزهکاری یا برائت شود در صورت اقتضاء باطراف خصوصی و گواه ارائه و به آنها تکلیف میشود که اگر آنها را میشناسند اظهار دارند.

ارائه اشیاء بنحو فوق و پاسخی که میدهند در صورت مجلس درج میشود.

ماده ۴۲۱ - قواعدیکه برای بازجوئی راجع بمعاینه و آزمایش و بازرسی و ضبط اشیاء و شناختن اشیاء و اشخاص و کارشناس و مترجمین و رأیزن فنی و گواه و مواجبه و بطور کلی راجع بوسائل اثبات مقرر است در دادرسی نیز تا اندازه که

عهده دار شوند .

هیچ مدافعی بیش از مدتی که از طرف رئیس دادگاه قبلاً تعیین شده نمیتواند سخن بگوید و اگر مدافعه خود را بیش از آن مدت طول دهد رئیس دادگاه با او تکلیف میکند که بذکر نتیجه مدافعه خود قناعت کند اگر اصرار ورزد از نطق او جلوگیری میکند .

مدافعه که شروع شده باید در همان جلسه ختم شود و هر مدافعی که رئیس دادگاه با او تکلیف نطق نماید نمیتواند از سخن گفتن امتناع کند اگر مدافع شروع بنطق کرد چنانچه وقت کافی باقی نمانده باشد باید جلسه امتداد داده شود تا مدافعه او خاتمه یابد .

فقط نماینده دادسرا و مدافع متهم حق دارند بیاسخی که بآنها داده شده پاسخ دهند ولیکن فقط بکمر تبه و اگر متهم دو مدافع داشته باشد فقط یکی از آنها آن پاسخ را میدهد این نطق دومی نباید از حدود و استدلالات طرف که سابقاً پاسخ داده شده تجاوز کند .

متهم و مدافعش در صورت تقاضا باید در آخر همه نطق کنند ولیکن نطق آخر آنها باید مختصر بوده و منحصر امر بوط بموضوع دفاع باشد .

ماده ۴۲۶ - جریان دادرسی مذکور در ماده پیش را نمیتوان برای پذیرفتن ادله جدید قطع کرد مگر آنکه بنظر رئیس دادگاه ضرورت داشته باشد .

ماده ۴۲۷ - هرگاه مدافعین با رعایت مدت مذکور در ماده ۳۹۸ و ۴۲۶ در بیانات خود اظهارات مشوش و یا خارج از موضوع نمایند رئیس دادگاه پس از دو مرتبه اخطار از نطق جلوگیری میکند .

ماده ۴۲۸ - بطلانهای که در اثنای دادرسی پیش آمده بلا اثر است مگر آنکه طرف ذینفع قبل از اتمام عمل موجب بطلان یا اگر ممکن نباشد بلافاصله بعد از اتمام ایراد نماید - ایراد باید در صورت مجلس قید شود .

مبحث چهارم

حکم

ماده ۴۲۹ - همینکه مذاکرات تمام شد ختم دادرسی اعلام میشود .

دادرسانیکه در دادرسی شرکت کرده اند رأی زنی نموده رأی میدهند و تصمیم دادگاه بلافاصله در جلسه علنی از طرف رئیس دادگاه یا یکی از کارمندان آن قرائت میشود مگر در موارد مذکور در قسمت سوم ماده ۳۷۸ و قسمت اول ماده ۳۸۰ که در این موارد اعلام در جلسه سری به عمل می آید .

قرائت تصمیم دادگاه نسبت به تمام کسانی که در جلسه دادرسی حاضرند یا باید حاضر محسوب شوند بمنزله ابلاغ دادنامه است .

ماده ۴۳۰ - در رأی زنی رئیس دادگاه مسائل مقدماتی و ایرادات (قسمتی که نسبت بآنها باید ضمن حکم راجع به اصول موضوع تصمیم گرفته شود و صدور عمل موضوع اتهام و بزه بودن آن و در صورت اقتضاء اعمال مجازات و مقررات تأمینی را جداگانه مطرح مورد رأی زنی قرار می دهد .

رئیس دادگاه از دادرسی که در پایه باین تراس است و در صورت تساوی پایه از آنکه دیرینگی او کمتر است شروع برای گرفتن میکند و خودش در آخر همه رأی میدهد .

هرگاه در موقع رأی دادن بیش از دو رأی مختلف پیدا شود رأی دادرسانیکه عقیده بمجازات شدید تر دارند برای آنهاست که از نظر شدت مجازات باینها نزدیکترند ملحق میشوند تا اکثریت حاصل شود .

رأی زنی همیشه سری است .

عدم رعایت مقررات پیش علت بطلان یا مبنای شکایت از آن حکم نمیشود

رئیس دادگاه و کارمندان در صورتیکه دادگاه جمعی باشد رأی را امضاء میکنند و در جلسه قرائت میشود .

ماده ۴۳۱ - داد نامه باید بر امور ذیل مشتمل باشد :

- ۱ - نام اعلیحضرت همایون شاهنشاهی در صدر حکم.
- ۲ - مقامیکه حکم را صادر کرده .
- ۳ - مشخصات متهم و کسیکه حقوقاً مسئول است
- ۴ - شرح عمل و کیفیاتیکه موضوع اتهام را تشکیل می دهد .
- ۵ - شرح مختصر و جامعی از ادله که حکم با استناد آن صادر شده .
- ۶ - تعیین مواد قانونی مورد استناد .
- ۷ - رأی .
- ۸ - تاریخ و امضای دادرسانیکه در رأی بنی شرکت داشته اند .

اگر بعضی از دادرسان بعلمت مانعیکه پس از اعلام رأی پیدا شده نتوانند دادنامه را امضاء کنند این معنی در آخر آن پیش از امضاء سایر دادرسان قید میشود .

ماده ۴۳۲ - در موارد ذیل حکم باطل است :

- ۱ - اگر مشخصات متهم بقدر کافی تعیین نشده باشد .
- ۲ - اگر عمل موضوع اتهام ذکر نشده باشد
- ۳ - اگر حکم مدلل نباشد .
- ۴ - اگر رأی ناقص باشد .
- ۵ - اگر در حکم تاریخ یا امضاء صادر کننده آن نباشد مگر در مورد مندرج در ماده پیش .

ماده ۴۳۳ - در موارد ذیل بر طبق ماده ۱۰۵ اقدام می شود :

- ۱ - هرگاه اسامی و اوصاف متهم یا اشخاص دیگر محتاج باصلاح باشد بشرط آنکه در خود شخص هیچگونه شبهه و تردیدی نباشد .
- ۲ - هرگاه رأی قید شده در دادنامه با آنچه در جلسه قرائت شده و ضمیمه برگها است اختلاف داشته باشد .

ماده ۴۳۴ - دادرس میتواند در حکم خود بعمل انتسابی عنوان قانونی دیگری غیر از آنچه در حکم جلب بدادرسی یا در ادعانامه ذکر شده بدهد و مجازاتی بر طبق آن عنوان ولو آنکه شدیدتر باشد تعیین کند و مقررات تأمینیه اعمال نماید بشرط آنکه رسیدگی از صلاحیت دادگاه بالاتر یا دادگاه اختصاصی نباشد .

ماده ۴۳۵ - هرگاه عمل انتسابی واقع نشده یا متهم مرتکب آن نبوده یا قابل مجازات نیست یا از جهت بزه نبودن عمل یا جهت دیگر مسئول نیست دادرس موجهاً حکم تبرئه میدهد . حکم تبرئه از جهت عدم وقوع عمل یا عدم ارتکاب متهم اعم از این است که دلیل برای آنها موجود باشد یا بر وقوع عمل یا ارتکاب متهم هیچ دلیلی نباشد .

اگر ادله کافی برای محکومیت متهم نباشد دادرس حکم تبرئه از جهت عدم کفایت ادله میدهد .

اگر بزه ساقط شده باشد یا تعقیب جزائی از اول بيمورد بوده یا ادامه آن مورد ندارد دادرس موجهاً حکم منع تعقیب صادر میکند .

در موارد فوق هرگاه مقضی باشد دادرس امر به آزادی متهم و موقوف شدن مجازات های تبعیکه موقتاً اعمال شده میدهد .

در حکم امر بموقوف شدن مقررات تأمینیه که موقتاً اعمال شده و در اثر تبرئه یا منع تعقیب باید الغاء شود داده میشود و مقررات تأمینیه باید بشطر دادرس بر طبق قانون مجازات عمومی اعمال نمود برقرار میشود .

ماده ۴۳۶ - هرگاه جعلیت سند رسمی با عادی ضمن رسیدگی ثابت شود این امر در دادنامه در قسمت مربوط برای ذکر میشود خواه حکم بمحکومیت یا برائت صادر شده و با حکم بمنع تعقیب داده شده باشد و نیز در همانجا امر بابطال تمام یا قسمتی از آن سند بر حسب اقتضاء مورد یا برگرداندن آن بحال اول یا تجدید یا اصلاح یا تأمین طریقۀ اجراء این امر داده شود مگر آنکه تصرفات مذکور بمنافع ثالثی که دخالت در دادرسی نداشته اخلال نماید .

و جبران خسارات متهم یا کسیکه حقوقاً مسئول است و جلب بدادرسی شده یا خودش وارد شده محکوم نماید در اینصورت حکم ماده ۳۴۶ نیز رعایت میشود .

ماده ۳۹۴ - در غیر موارد مذکور در ماده ۳۶۴ دادرسی حکم بمجازات داده و در صورت اقتضاء امر باعمال مقررات تأمین می‌دهد - هرگاه دادرسی حکم برای محکومیت بچند بزه صادر میکند برای هر یک از آنها مجازاتی که لازم است معین میکند و سپس مجازاتی که باید بر طبق قواعد مقرر در برای تعدد بزه ها و مجازات آنها اجراء شود معین مینماید .

در حکم محکومیت در صورت اقتضاء محکوم بزهکار به عادت یا بطبیعت بحرغه یا اعلام میشود .

ماده ۴۴۰ - در مواردیکه بر طبق ماده ۳۶ قانون مجازات عمومی حکم محکومیت باید در مطبوعات منتشر شود دادرسی در رأی تعیین میکند که تمام حکم باید منتشر شود یا خلاصه آن و روزنامه یا روزنامه‌هایی را که باید در آنها درج شود نیز تعیین مینماید .

ماده ۴۴۱ - هرگاه محکومیت متهم سبب محرومیت از کارهای همگانی یا یکی از آنها یا ممنوعیت یا تعلیق کار یا پیشه معین و با اجراء مقررات تأمین باشد دادرسی میتواند در حکم خود قید نماید که محکوم موقتاً از تصدی کارهای همگانی یا بعض آنها یا اشتغال بکار یا پیشه محروم شده و مقررات تأمین درباره او اجراء شود .

حکم منحصر از جهت اینکه مجازاتهای تبعی یا مقررات تأمین را تجویز کرده قابل شکایت نیست .

ماده ۴۴۲ - تصمیماتی که دادرسی بموجب در ماده پیش اتخاذ مینماید باید بلافاصله اجرا شود .

ماده ۴۴۳ - در جاهاییکه قانون تعلیق مجازات را اجازه داده و دادرسی هم مقتضی بداند در حکم محکومیت آنرا قید می نماید .

« نامتام »

ماده ۴۳۷ - در مورد مذکور در ماده پیش حکمی که معمول بودن تمام یا قسمتی از سند رسمی یا عادی را متضمن است بوسیله دادرسی که از طرف رئیس دادگاه صادر کننده حکم معین شده با حضور نماینده دادسرا اجراء میشود .

ابطال تمام سند بوسیله یادداشت کردن حکم در حاشیه هر یک از صفحات آن سند و تنظیم صورت مجلس جداگانه مبنی بر انجام این عمل و اینکه آن سند نمیتواند منشاء هیچگونه اثر قضائی واقع شود بعمل میآید - آن سند منضم بهمان صورت مجلس میماند و يك رونوشت از آن بکسی که مالک آن بوده و یا در ضبط او بوده در صورتیکه تقاضا کند و ثابت نماید که نفع مشروعی در این امر دارد داده می شود .

در سایر موارد که در اثر ابطال قسمتی از آن یا برگرداندن آن بحال اول یا تجدید یا اصلاح آن عبارت سند درست شده عبارت اصلاح شده بالتمام در صورت مجلس نقل میشود - اگر آن سند یکی از بایگانی‌های عمومی بوده بضمیمه رونوشت گواهی شده از صورت مجلس با آنجا برگردانده میشود و اگر آن سند متعلق بشخص خاصی بوده مدیر دفتر آن را بضمیمه صورت مجلس نگاه میدارد و رونوشتی از آن در صورت تقاضا و احراز اینکه ذینفع است بآن شخص می دهد آن رونوشت نسبت به تمام آثار قضائی حکم اصل را دارد .

دادرسی در صورت مجلس دستورات لازمه برای مراعات قواعد مقرر در دو قسمت سابق میدهد .

ماده ۴۳۸ - در صورت منع تعقیب یا تبرئه هرگاه بزه از آنهایی است که جز بشکایت متضرر قابل تعقیب نیست احکام مواد ۳۴۵ و ۳۴۶ راجع بمحکومیت و بهزینه که از طرف دولت قبلاً پرداخته شده و بهزینه و خسارات متهم یا کسیکه حقوقاً مسئول است اعمال میشود .

اگر بزه از آنهایی باشد که از پیش خود تعقیب میشود دادرسی در صورت تقاضا میتواند مدعی خصوصی را بهزینه